

“Els capellans i bisbes encara no s’han llegit la Laudato Si’”

Dv, 29/11/2019 per Catalunya Religió

(Laura Mor -CR) El jesuïta **Prem Xalxo** (Ranchi, Índia, 1966) és [professor de la Pontifícia Universitat Gregoriana](#) i coordina el diploma en Ecologia integral que ofereixen conjuntament les universitats i els ateneus pontificis de Roma. L’hem entrevistat en ocasió de la seva participació al [Congrés sobre l’aportació del papa Francesc](#). En sortir de l’aula de l’Ateneu Universitari Sant Pacià, s’assegura que el llum quedi ben apagat. Si l’Església vol tenir cura del planeta, primer ha de donar exemple.

Quin és el paper de les parròquies i de les comunitats cristianes en la pràctica de l’ecologia integral? L’encíclica [Laudato Si’](#) s’ha treballat a nivell teològic i discursiu, però com es concreta?

La primera qüestió que hem treballat amb el cardenal **Peter Turkson** és un [curs d’ecologia integral a Roma](#), que fem conjuntament les set universitats pontificies. Quan dèiem d’atorgar el diploma als estudiants, el 8 de novembre de 2018, va venir Turkson, que estava a Nova York, perquè es preocupa molt d’aquest tema. La primera paraula que els va dir: és un pecat que [els nostres capellans i bisbes encara no estan preparats](#), no s’han llegit l’encíclica Laudato Si’, i per tant, no tenen el coneixement de l’esperit amb què el papa Francesc ha promulgat aquesta encíclica.

A dia d’avui, bisbes i cardenals no s’han llegit l’encíclica?

Aquesta és la veritat... Però la pregunta és què poden fer els cristians catòlics, fidels i sacerdots, a la parròquia per comprometre’s en la cura de la casa comuna, en paraules del papa Francesc? Si les nostres autoritats eclesials, és a dir, sacerdots i bisbes -deixem de banda els cardenals-, aquells que han de guiar els fidels pel camí de prendre cura de la casa comuna, no tenen aquesta formació

ecològica... com poden guiar la gent? Per això, en paraules del cardenal Peter Turkson, el primer que cal fer és [obrir la formació ecològica a sacerdots i bisbes](#).

I per això han obert una formació, un curs, que s'imparteix al Vaticà?

Primer ho hem destinat a quatre o cinc rectors. Ells han començat a fer de debò alguna cosa. A diferents parts d'Itàlia hem creat el que anomenem la [Comunitat Laudato Si'](#). Estan fent molt de bé, moltes coses, a les seves parròquies: plantar arbres, la recollida selectiva i, sobretot, identificar la necessitat de fer alguna cosa.

De quanta gent estem parlant?

Actuen en diverses parròquies... La noia que ha fet el curs amb nosaltres ha començat aquesta Comunitat de Laudato Si' a Castel Gandolfo. Després venen un diumenge al mes perquè els oferim recursos que puguin fer servir amb les famílies. Del gran grup, s'arriba a petits grups i dins de les famílies cadascú fa el que pot. Per exemple, apagar el llum quan no és necessari, no malbaratar el menjar, separar l'orgànic i no fer servir plàstics. On aprenen aquestes coses? Ho aprenen en aquest grup-comunitat Laudato Si'. Em van convidar a plantar un arbre a prop d'un llac, al mateix lloc on un llamp havia partit en dues parts un dels arbres centenaris. El responsable del Parc Nacional va regalar-los un arbre molt bonic. S'hi van aplegar 73 persones, que van fer actuacions teatrals per representar el clam de la Terra, el crit dels pobres, tal com diu la [Laudato Si'](#) (n. 49).

Què proposa fer a les comunitats?

Hem de començar per algun lloc, però abans els sacerdots i els bisbes hem de saber què hem de fer, què podem ensenyar als fidels. Això és important. Per això insisteixo en la formació ecològica dels sacerdots i dels bisbes, per parlar-ne a les parròquies i a les petites comunitats, o a les famílies.

A casa nostra, els fills són els qui van impulsar el reciclatge a les cases. Ho havien après a l'escola. Per què els laics haurien d'esperar instruccions dels seus pastors per abanderar aquest canvi a les parròquies?

No és tant que esperin una ordre del rector o del bisbe que digui alguna cosa. Aquesta casa comuna no és dels bisbes o dels sacerdots, sinó de tots nosaltres. I els fidels ja tenen aquesta consciència que han de posar-hi de la seva part. Agafem [l'exemple de Greta Thunberg](#). Amb la vaga pel clima, pel futur, ha atrapat tots els joves. Fent petites coses n'hi ha d'altres que també canvien. Per això és important que tothom senti la responsabilitat cap a la creació i cap als altres. Però la pregunta sempre serà: qui dona aquesta consciència de la crisi ecològica o, en termes científics, del canvi climàtic? Qui? Tenim aquests ulls per veure i les orelles per escoltar el clam de la Terra, que diu que hem de fer alguna cosa.

A l'escola els educadors comparteixen aquest compromís de les petites coses. Poso un exemple de la nostra universitat, on ensenyo Ètica Ecològica des del punt de vista de la Teologia i de la Moral. Els últims tres anys hem lluitat per canviar alguna cosa... Per què llencem tot junt plàstic, paper i orgànic? Des de setembre fem recollida selectiva a cada cantonada de la universitat.

Ha canviat la sensibilitat...

Anem aprenent que hem de lluitar per protegir la casa comuna. Hem d'insistir, a poc a poc. Crec molt sincerament que petites coses fan la diferència. Els estudiants de la Universitat Gregoriana no hi estaven acostumats, però ara, en un parell de mesos, han canviat d'hàbits i separen els residus. I també a l'escola: els educadors tenen aquesta consciència i els infants hi treballen.

Si pensem en altres religions, sembla que els catòlics van una mica tard...

Molt tard! A l'Índia el 2015 just després de la promulgació de la Laudato Si', vam fer una conferència a Ranchi, la meua ciutat. Organitzada per l'arxidiòcesi, amb el bisbe i els jesuïtes de Ranchi. Qui va venir? Catòlics? Sacerdots i monges? No, hi havia els hinduïstes, la comunitat indígena, els musulmans i una branca Krisna... La presència catòlica va ser molt pobre... Aquesta consciència no ve de cop. Fins avui, quan algú vol fer alguna cosa, catòlics són els últims a fer-la. Aquest és el problema.

Què poden aprendre els catòlics de les tradicions que ho tenen més clar?

La meua experiència és que nosaltres esperem les instruccions dels rectors o dels bisbes per fer alguna cosa. Altres cultures, quan veuen un missatge bonic, com la Laudato Si', l'assumeixen ràpidament. Per què l'han acollit tan ràpid? Perquè presenta la Mare Terra com una mare que té cura de tothom. Pels hinduïstes és una cosa molt atractiva, els crida de seguida l'atenció; també per les comunitats índigenes presentar la Terra com una mare, és esplèndid!

És un llenguatge universal que arriba més fàcilment...

Molt universal, molt transversal. Els altres no esperaven un document de la Santa Seu, ja ho vivien. Els catòlics encara esperem que els rectors i els catequistes diguin alguna cosa.

Fruit de la Laudato Si' s'han iniciat converses o espais de diàleg amb altres religions, taules de treball estable, per garantir el compromís cap a la natura?

El previ és que no podem dialogar sobre la fe. Amb els musulmans: no puc comprometre la meua fe amb la seva fe, respecte Déu. Del que podem parlar és sobre alguna cosa que toca la nostra vida quotidiana. I la Laudato Si' toca precisament la vida quotidiana, la vida pràctica. Per això és una porta oberta pel diàleg interreligiós, per mitjà d'un camí per la cura de la casa comuna.

Quins recursos està disposada l'Església a invertir en aquest treball de formació, de sensibilització i de presa de consciència? Si no ve de cop, caldrà posar mitjans per parlar d'aquest tema...

Una cosa positiva és que la Laudato Si' ha generat una esperança, un camí obert per on tots podem caminar junts. No només catòlics i fidels, sinó que el camí és obert a tothom. Segurament parlem de la fe, de la teologia, de l'antropologia, però és un ensenyament que toca totes les persones. Per això el papa Francesc parla a totes les persones de bona voluntat i a tota la humanitat. Això és important. Aquest camí que hem emprès toca la vida quotidiana, cada moment de la nostra vida. És la comunitat de la humanitat. No som els catòlics, els hinduïstes... sinó tothom que s'hi vulgui sumar. En paraules del pensador **Theillard de Chardin**: finalment tots caminem junts cap al punt omega, la plenitud de la vida, la plenitud de

l'esperança, l'acompliment de l'esperança, finalment tots caminem junts cap a Déu.

El repte no només és material, com a resposta al canvi climàtic i a la limitació dels recursos naturals, sinó que parlar d'ecologia integral, és parlar també d'espiritualitat. Demana un canvi de relacions, una visió espiritual, d'alguna cosa que transcendeix. Aquí hi ha també un punt de trobada universal?

Sí, perquè és una espiritualitat que relliga els homes amb Déu a partir de la creació. La relacionalitat. L'ecologia integral està dient que aquesta relació no només es manté entre la humanitat i Déu, sinó que abasta totes les coses creades. El segon capítol de la Laudato Si' parla de l'evangeli de la creació: la creació és un mirall que sempre reflecteix la imatge i la glòria de Déu. A través de la creació podem veure la majestat de Déu. Per això hem de passar per la creació, en som part. Avui no podem parlar d'espiritualitat sense cuidar la creació. Ara hem acabat el [Sínode de l'Amazònia](#), que diu justament que la creació és una manera d'arribar a Déu. Prenguem cura d'aquesta casa. S'ha fet servir la paraula Amazònia, però l'Amazònia és símbol del conjunt de la creació, del clam de la Terra, del clam dels pobres, dels que viuen en la misèria i que són a la perifèria.

I això es tradueix en un canvi i en un estil de vida concreta, amb unes opcions del dia a dia, i molt lluny del model de consum imperant...

Del model consumista i individualista, les dues coses van juntes. Quan es parla d'individualisme, del jo, no es pensa en els altres. I des d'aquí neix el consumisme, allò que importa són les meves exigències, els meus desitjos, busco sempre el millor per mi mateix, sense escoltar el clam de la Terra i dels pobres.

L'Església disposa de discurs i contingut sobre l'ecologia integral: davant les actituds que aïllen i rebutgen, la fe dels cristians integra, acull, protegeix... Estan explicant bé l'evangeli en aquest punt clau?

No podem anar a Plaça Catalunya a predicar. Però sí que podem fer-ho amb la nostra vida quotidiana. Fent alguna cosa allà on hi ha desig d'actuar. Ja no podem separar-nos del que fan els joves, que treballen per les futures generacions. En paraules simples: tenir cura de la casa comuna és una manera pràctica d'evangelitzar. Del contrari ens trobarem en l'altre camí, sols. El papa Francesc diu que avui hem d'evangelitzar amb la nostra vida quotidiana, amb el nostre exemple, i amb el nostre compromís amb les persones pobres, que viuen a les perifèries.

I amb les seves necessitats concretes i mirant d'aturar allò que els fa mal i que els fa patir? Hi ha qui pensa que l'Església es mou en una esfera de coses inútils que no afecten en positiu la vida de la gent.

Si la fe no toca la vida quotidiana, no té cap significat. És una fe buida, abstracta. Per això és important posar aquesta fe en la cosa pràctica. És allà on estem treballant.

En el seu cas, què l'ha fet dedicar-se a l'espiritualitat ecològica?

L'espiritualitat i la cultura índia està connectada a la creació, hi tenim una relació molt propera. Fins i tot implica aquesta comunió dels uns amb els altres, no es pot

separar. Quan vaig anar a Roma per fer la llicència en Teologia Moral, vaig triar l'[ètica ecològica](#) (2005) com a tema per la tesi doctoral. Estic convençut que podem tenir cura de la casa comuna. El que vaig estudiar ho vaig trobar després a les paraules de la *Laudato Si'*. M'hi sento molt proper.